

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัยและข้อเสนอแนะ

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่องกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ประกอบด้วยโครงสร้าง 6 ด้านคือ 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาองค์ความรู้ 3) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 4) กิจกรรมการมีส่วนร่วม 5) กิจกรรมแผนงาน/โครงการ และ 6) แผนปฏิบัติการตามโครงการ รวมทั้งบทบาทการมีส่วนร่วม 4 ด้านคือ 1) ร่วมตัดสินใจ 2) ร่วมปฏิบัติการ 3) ร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ร่วมประเมินผล ประกอบกับการศึกษาการรับรู้ข้อมูลสิ่งแวดล้อม ประสพการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อม ความรู้ เจตคติ และความตระหนักในการจัดการขยะ ปริมาณขยะภายหลังการดำเนินการมีส่วนร่วม และผลการประเมินกระบวนการมีส่วนร่วม กลุ่มประชากร คือ สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี จำนวน 164 คน และกลุ่มตัวอย่างจำนวน 26 คน ได้มาโดยการสุ่มแบบเจาะจงนำมาสร้างรูปแบบกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะแล้วนำข้อตกลงของกลุ่มไปปรับใช้ในพื้นที่

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ได้แก่ แบบสอบถาม การสัมภาษณ์ การสังเกต และเครื่องมือภาคสนามในการศึกษาปริมาณขยะ สื่อวีดิทัศน์ เทปคำบรรยาย วิทยากร เอกสารแผ่นพับ ชุมนิทรรศการของโครงการศึกษาวิจัยและพัฒนาสิ่งแวดล้อมแหลมผักเบี้ย อันเนื่องมาจากพระราชดำริ กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ กิจกรรมการมีส่วนร่วม กิจกรรมแผนงาน/โครงการ และแผนปฏิบัติการตามโครงการณรงค์ทิ้งขยะถูกที่ ถูกถัง ซึ่งผลข้อมูลที่ได้นำมาวิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ยและค่าร้อยละ

ผลการวิจัยปรากฏว่า กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ประกอบด้วยโครงสร้าง 6 ด้านคือ 1) วัตถุประสงค์ 2) เนื้อหาองค์ความรู้จากวีดิทัศน์ วิทยากรและเอกสารแผ่นพับ 3) กิจกรรมกลุ่มสัมพันธ์ 4) กิจกรรมการมีส่วนร่วม 5) กิจกรรมแผนงาน/โครงการ และ 6) แผนปฏิบัติการตามโครงการณรงค์ทิ้งขยะถูกที่ ถูกถัง ณ ตลาดนัดหน้าวัดเขาตะเครา รวมทั้งบทบาทการมีส่วนร่วม 4 ด้านคือ 1) ร่วมตัดสินใจ

2) ร่วมปฏิบัติการ 3) ร่วมรับผลประโยชน์ และ 4) ร่วมประเมินผลทั้งยังพบว่า กระบวนการมีส่วนร่วมด้านโครงสร้างและบทบาท อยู่ในระดับมาก การรับรู้ข้อมูลสิ่งแวดล้อมมากทุกวันจากสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุ ตามลำดับ ประสพการณ์เกี่ยวกับปัญหาสิ่งแวดล้อมมีน้อย ส่วนความรู้ เจตคติ และความตระหนักในการจัดการขยะอยู่ในระดับปานกลาง ปริมาณขยะภายหลังการดำเนินการมีส่วนร่วมลดลงจากเดิมร้อยละ 26.92 และกลุ่มได้ประเมินกระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะอยู่ในระดับมาก

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งนี้

จากการวิจัยเรื่อง กระบวนการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล อำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรี ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. เนื่องจากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ประสานงานกับทางเทศบาลบ้านแหลมโดยทำหนังสือเชิญสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลทั้งหมด 9 แห่ง ประชุมเชิงปฏิบัติการมีส่วนร่วมในการจัดการขยะ ผลการตอบรับมีจำนวนน้อยกว่าที่กำหนด ทั้งนี้เพราะการตอบรับมีเวลาจำกัด อีกทั้งผู้วิจัยไม่ได้ส่งหนังสือเชิญด้วยตนเองจึงขาดการให้ข้อมูลที่ชัดเจนในการโน้มน้าวสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลให้เห็นความจำเป็นของการเข้าร่วมประชุม และหากจะให้การดำเนินการดังกล่าวประสบความสำเร็จควรดำเนินการเอง พร้อมทั้งติดต่อชี้แจงเป็นส่วนตัวโดยเน้นให้เห็นว่าเขาเป็นบุคคลที่สำคัญในด้านนี้

2. จากการศึกษาพบว่าสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลส่วนใหญ่ต่างให้ความสำคัญปัญหาด้านขยะ และแต่ยังขาดการดำเนินการแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม เนื่องจากขาดความพร้อมได้แก่งบประมาณ การบริหารจัดการ สถานที่กำจัดขยะและการให้ความร่วมมือของประชาชนเป็นต้น จึงเสนอแนะให้มีการกำหนดแผนการจัดการสิ่งแวดล้อมในพื้นที่ของแผนงานพัฒนาตำบล พร้อมเสนองบประมาณในการจัดการขยะอย่างต่อเนื่องทุกปี การให้ความรู้โดยการจัดการฝึกอบรมจากหน่วยงานภาครัฐ/เอกชน หรือผู้เชี่ยวชาญ รวมทั้งการจัดหาสถานที่รวบรวมเพื่อกำจัดขยะในพื้นที่การณรงค์ประชาสัมพันธ์ให้ผู้คนพื้นที่ได้มีส่วนร่วมในการจัดการขยะจะส่งผลการดำเนินงานอย่างเป็นรูปธรรม

3. การวิจัยในครั้งนี้ขาดการซักซ้อมความเข้าใจกับผู้ประสานงานและวิทยากรก่อนปฏิบัติจริง กรณีเกิดปัญหาติดขัดในขั้นตอนการดำเนินงานจึงขาดเจ้าหน้าที่แก้ไขปัญหา ผู้วิจัยจำเป็นต้องแก้ไขปัญหาเฉพาะหน้า ทำให้ปัญหานั้นหมดไป ดังนั้นจึงควรได้มีการซักซ้อมในขั้นตอนการเตรียมงาน โดยมีการประชุมคณะทำงานและผู้ที่เกี่ยวข้องพร้อมแบ่งหน้าที่ความรับผิดชอบแก่เจ้าหน้าที่อย่างชัดเจนและซักซ้อมความเข้าใจให้ตรงกัน

4. สมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล มีบทบาทหน้าที่และภาระกิจมาก เช่น คิดประชุมควมในจังหวัด ต้องจัดเตรียมการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร และการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา เป็นต้น จึงได้ส่งตัวแทนมาซึ่งไม่ใช่บุคคลที่มีอำนาจหน้าที่มาร่วมประชุมแทน ซึ่งเป็นปัจจัยหนึ่งที่มีผลกระทบต่อการศึกษารั้วนี้ ดังนั้นหากเกิดกรณีดังกล่าว ผู้วิจัยควรทำความเข้าใจกับตัวแทนที่เข้าร่วมประชุมได้นำข้อมูลผลการประชุมไปถ่ายทอดแก่ผู้รับผิดชอบ เพื่อกระตุ้นจิตสำนึกให้เห็นความสำคัญในการประชุมดังกล่าว

5. สถานที่ใช้ในการประชุมที่ว่าการอำเภอบ้านแหลม มีขนาดเล็กไม่เหมาะสมกับการทำกิจกรรมกลุ่ม เนื่องจากภายในห้องประชุมมีการจัดโต๊ะเก้าอี้เป็นวงรีใช้สำหรับประชุมเท่านั้น ซึ่งเคลื่อนย้ายลำบาก มีผลต่อการทำกิจกรรมกลุ่มที่ขาดความคล่องตัว และเมื่อแบ่งทำกิจกรรมกลุ่มจึงมีเสียงรบกวนกันและกัน ทำให้ภายในกลุ่มขาดสมาธิ การประชุมเพื่อหาข้อตกลงของกลุ่มจึงใช้เวลานาน ดังนั้นหากต้องมีการประชุมกรณีดังกล่าวจึงควรพิจารณาสัดส่วนของผู้เข้าร่วมประชุมกับขนาดของสถานที่ด้วย ซึ่งหากเป็นกลุ่มใหญ่ที่มีมากกว่า 30 คน ควรติดต่อหาสถานที่ที่มีบริเวณที่เหมาะสมกับกิจกรรมมีความเป็นส่วนตัวในกลุ่มมากขึ้นเช่น ห้องประชุมของสถาบันการศึกษา/สโมสร และหอประชุมวัด เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ด้วยการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วมมุ่งเน้นแก้ปัญหาการจัดการขยะในพื้นที่ ซึ่งเป็นกระบวนการที่ใช้นักสหกิจศึกษาหลายสาขาทำให้มีปัญหในการนัดแนะโน้มน้าวความเชื่อในการปฏิบัติตาม จึงเห็นควรเสนอแนะให้ดำเนินการในรูปแบบการวิจัยโดยใช้เครื่องมือที่อยู่ในรูปแบบเทคโนโลยีการถ่ายทอดเพื่อการจัดการขยะของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบล และนำมาศึกษาคุณภาพและประสิทธิภาพที่ยอมรับได้และผลิตเชิงปริมาณที่มากเพื่อนำไปปรับใช้ได้ในพื้นที่อื่นต่อไป

2. ควรมีการวิจัยเพิ่มเติมในกลุ่มสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่ นอกเหนือจากอำเภอบ้านแหลม จังหวัดเพชรบุรีเพื่อสรุปผลการศึกษาว่ามีความสามารถในการจัดการอย่างยั่งยืนและสิ้นสุดในระยะใด เพื่อให้ได้ข้อมูลที่หลากหลายและเป็นแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของสมาชิกองค์การบริหารส่วนตำบลในพื้นที่อื่นเพื่อการจัดการขยะ